

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
CAO ĐẲNG KINH TẾ - KỸ THUẬT

TS. NGÔ XUÂN HOÀNG, ThS. ĐỒNG VĂN ĐẠT
(Đồng chủ biên)

GIÁO TRÌNH

PHÂN TÍCH HOẠT ĐỘNG KINH DOANH

NHÀ XUẤT BẢN ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG CAO ĐẲNG KINH TẾ - KỸ THUẬT

TS. NGÔ XUÂN HOÀNG, ThS. ĐỒNG VĂN ĐẠT
(Đồng chủ biên)

GIÁO TRÌNH
PHÂN TÍCH HOẠT ĐỘNG KINH DOANH

NHÀ XUẤT BẢN ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
NĂM 2013

LỜI MỞ ĐẦU

Chuyển đổi chương trình đào tạo từ niên chế sang đào tạo theo học chế tín chỉ đòi hỏi mỗi học phần, môn học phải có đầy đủ giáo trình để sinh viên dùng làm tài liệu học tập và tham khảo. Để đáp ứng nhu cầu đó, nhóm tác giả đã tiến hành biên soạn cuốn Giáo trình "Phân tích hoạt động kinh doanh". Cuốn giáo trình này được nhóm tác giả biên soạn dựa trên kinh nghiệm của nhiều năm tham gia giảng dạy, cùng với đó là việc tham khảo một số cuốn giáo trình phân tích hoạt động kinh doanh của nhiều tác giả, trên cơ sở đó kế thừa và bổ sung, cập nhật những nội dung kiến thức mới. Cuốn sách là tài liệu tham khảo cho các cán bộ quản lý và các đối tượng quan tâm và đặc biệt là được dùng làm giáo trình chính thức phục vụ việc giảng dạy và học tập cho giảng viên và sinh viên hệ Cao đẳng, Đại học tại trường Cao đẳng Kinh tế - Kỹ thuật với thời lượng kiến thức tương đương với 3 tín chỉ, chuyên ngành Kinh tế, Kế toán và Quản trị kinh doanh. Tham gia biên soạn giáo trình là tập thể giảng viên của trường Cao đẳng Kinh tế - Kỹ thuật và trường Đại học Kinh tế và Quản trị kinh doanh thuộc Đại học Thái Nguyên, bao gồm:

- TS. Ngô Xuân Hoàng (chủ biên) trực tiếp viết chương 1, chương 2 và chương 4.
- ThS. Đồng Văn Đạt (đồng chủ biên), viết chương 3.
- ThS. Võ Thy Trang viết chương 5.
- ThS. Lê Thị Bích Ngọc viết chương 6.

Cuốn giáo trình được xuất bản lần đầu tiên, trong quá trình biên soạn, tập thể tác giả đã có nhiều cố gắng để cuốn sách hoàn thành để cung cấp kịp thời các thông tin cho bạn đọc. Tuy nhiên,

chắc chắn không thể tránh khỏi thiếu sót. Chúng tôi rất mong nhận được ý kiến đóng góp của bạn đọc để giáo trình được hoàn thiện hơn trong lần tái bản sau.

Xin chân thành cảm ơn

TẬP THỂ TÁC GIẢ

MỤC LỤC

LỜI MỞ ĐẦU	3
Chương 1. Những vấn đề lý luận cơ bản về phân tích hoạt động trong kinh doanh	11
1.1. Đối tượng và ý nghĩa nghiên cứu của phân tích hoạt động kinh doanh	11
1.1.1. Khái niệm	11
1.1.2. Đối tượng nghiên cứu của môn học	12
1.1.3. Ý nghĩa của phân tích hoạt động kinh doanh trong hệ thống quản lý doanh nghiệp	13
1.2. Chỉ tiêu kinh tế và nhân tố kinh tế	14
1.2.1. Chỉ tiêu, cách phân loại chỉ tiêu kinh tế	14
1.2.2. Nhân tố kinh tế, cách phân loại nhân tố kinh tế	16
1.3. Phương pháp phân tích hoạt động kinh doanh	19
1.3.1. Phương pháp so sánh	20
1.3.2. Phương pháp chi tiết	23
1.3.3. Phương pháp thay thế liên hoàn	24
1.3.4. Phương pháp chỉ số	25
1.3.5. Phương pháp liên hệ	27
1.3.6. Phương pháp tương quan và hồi quy	30
1.4. Tổ chức phân tích hoạt động kinh doanh	38
1.4.1. Các loại phân tích hoạt động kinh doanh	38
1.4.2. Tổ chức phân tích hoạt động kinh doanh	39
Chương 2. Phân tích kết quả sản xuất của doanh nghiệp	47
2.1. Ý nghĩa của phân tích kết quả sản xuất	47

2.2. Phân tích môi trường kinh doanh và chiến lược kinh doanh của doanh nghiệp	48
2.2.1. Phân tích môi trường và thị trường kinh doanh của doanh nghiệp	48
2.2.2. Chiến lược kinh doanh	58
2.3. Phân tích quy mô kết quả sản xuất	63
2.3.1. Phân tích các yếu tố cấu thành chỉ tiêu	63
2.3.2. Phân tích kết quả sản xuất mặt hàng	67
2.3.3. Phân tích ảnh hưởng của kết cấu mặt hàng đến kết quả sản xuất	74
2.3.4. Phân tích tính đồng bộ trong sản xuất	75
2.4. Phân tích chất lượng kết quả sản xuất	77
2.4.1. Tiêu chuẩn chất lượng sản phẩm hàng hóa	77
2.4.2. Sản phẩm có phân chia thứ hạng chất lượng	78
2.4.3. Phân tích tỷ lệ sai hỏng bình quân	81
Chương 3. Phân tích một số yếu tố sản xuất kinh doanh	95
3.1. Ý nghĩa và nhiệm vụ phân tích	95
3.2. Phân tích tình hình lao động	96
3.2.1. Phân tích tình hình sử dụng số lượng lao động	96
3.2.2. Phân tích tổ chức nhân công lao động sản xuất	98
3.2.3. Phân tích tình hình năng suất lao động	100
3.3. Phân tích tình hình sử dụng tài sản cố định vào sản xuất	102
3.4. Phân tích tình hình sử dụng nguyên vật liệu	110
3.4.1. Phân tích tình hình sử dụng khối lượng nguyên vật liệu vào sản xuất sản phẩm	110
3.4.2. Phân tích mức tiêu dùng nguyên vật liệu cho sản xuất đơn vị sản phẩm	112
3.4.4. Phân tích mối liên hệ giữa tình hình cung cấp, dự trữ và sử dụng nguyên vật liệu đến kết quả sản xuất kinh doanh	118

Chương 4. Phân tích chi phí kinh doanh và giá thành sản phẩm	127
4.1. Ý nghĩa và nội dung của phân tích chi phí kinh doanh và giá thành	127
4.1.1. Khái niệm chi phí sản xuất kinh doanh	127
4.1.2. Ý nghĩa của phân loại chi phí, phân tích chi phí và giá thành sản phẩm	127
4.1.3. Phân loại chi phí sản xuất kinh doanh	128
4.1.4. Nội dung của phân tích về chi phí và giá thành sản phẩm	129
4.2. Đánh giá chung tình hình thực hiện kế hoạch giá thành sản phẩm	129
4.3. Phân tích tình hình thực hiện kế hoạch hạ thấp giá thành của những sản phẩm có thể so sánh được	130
4.3.1. Khái niệm về sản phẩm có thể so sánh được	130
4.3.2. Đánh giá chung tình hình thực hiện kế hoạch hạ thấp giá thành của những sản phẩm có thể so sánh được	130
4.3.3. Xác định nhân tố và mức độ ảnh hưởng của các nhân tố đến sự biến động trong mức và tỷ lệ hạ thấp giá thành	132
4.3.4. Tổng hợp các nhân tố ảnh hưởng đến sự biến động trong mức và tỷ lệ hạ thấp giá thành	135
4.4. Phân tích tình hình thực hiện kế hoạch chi phí trên 1000đ giá trị sản lượng hàng hoá	138
4.4.1. Đánh giá chung tình hình thực hiện kế hoạch chi phí trên 1000đ giá trị sản lượng	138
4.4.2. Xác định nhân tố và mức độ ảnh hưởng của các nhân tố đến sự biến động của chỉ tiêu phân tích	139
4.4.3. Tổng hợp ảnh hưởng của các nhân tố và rút ra nhận xét	141
4.5. Phân tích tình hình biến động của một số yếu tố khoản mục chi phí trong giá thành sản phẩm	143

4.5.1. Chi phí nguyên vật liệu trực tiếp	143
4.5.2. Chi phí nhân công trực tiếp	145
Chương 5. Phân tích tình hình tiêu thụ và lợi nhuận	155
5.1. Phân tích tình hình tiêu thụ sản phẩm	156
5.1.1. Nhiệm vụ phân tích	156
5.1.2. Phân tích chung tình hình tiêu thụ	157
5.1.3. Phân tích một số nguyên nhân ảnh hưởng đến tình hình tiêu thụ	161
5.1.4. Phân tích tình hình tiêu thụ những mặt hàng chủ yếu ...	162
5.1.5. Phân tích thời hạn tiêu thụ	164
5.2. Phân tích tình hình lợi nhuận	165
5.2.1. Ý nghĩa, nhiệm vụ	165
5.2.2. Các bộ phận cấu thành lợi nhuận của doanh nghiệp	165
5.2.3. Phân tích chung tình hình về lợi nhuận	167
5.2.4. Phân tích tình hình lợi nhuận về tiêu thụ sản phẩm từ hoạt động kinh doanh	169
Chương 6. Phân tích tình hình tài chính của doanh nghiệp	183
6.1. Mục đích, ý nghĩa và nhiệm vụ phân tích tình hình tài chính doanh nghiệp	183
6.2. Thông tin sử dụng trong phân tích tài chính doanh nghiệp ..	186
6.3. Giới thiệu các báo cáo tài chính	188
6.3.1. Bảng cân đối kế toán (MS B01 - DN)	188
6.3.2. Báo cáo kết quả hoạt động kinh doanh (MS B02 - DN)	189
6.3.3. Báo cáo lưu chuyển tiền tệ (MS B03 - DN)	190
6.3.4. Thuyết minh báo cáo tài chính	191
6.4. Phân tích khái quát tình hình tài chính của doanh nghiệp	192
6.4.1. Mục đích phân tích chung	192

6.4.2. Phân tích tình hình biến động về quy mô tài sản và nguồn vốn của doanh nghiệp	192
6.4.3. Phân tích tình hình biến động về cơ cấu tài sản và nguồn vốn của doanh nghiệp	195
6.5. Phân tích tình hình đầu tư và nguồn vốn tự tài trợ của doanh nghiệp	199
6.5.1. Phân tích tình hình đầu tư của doanh nghiệp	199
6.5.2. Phân tích nguồn vốn tự tài trợ của doanh nghiệp	200
6.6. Phân tích tình hình thanh toán và khả năng thanh toán trong doanh nghiệp	201
6.6.1. Phân tích tình hình thanh toán trong doanh nghiệp	201
6.6.2. Phân tích khả năng thanh toán trong doanh nghiệp	205
6.7. Phân tích tình hình hiệu quả hoạt động sản xuất kinh doanh của doanh nghiệp	209
6.7.1. Phân tích chỉ tiêu hiệu quả sản xuất kinh doanh của doanh nghiệp	209
6.7.2. Phân tích hiệu quả sử dụng tài sản của doanh nghiệp ..	209
6.7.3. Phân tích tốc độ chu chuyển của vốn ngắn hạn	211
6.7.4. Phân tích tình hình rủi ro tài chính của doanh nghiệp ...	214
6.7.5. Phân tích nhóm chỉ tiêu lợi nhuận	217
TÀI LIỆU THAM KHẢO	289

NHÀ XUẤT BẢN ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
Phường Tân Thịnh - thành phố Thái Nguyên - tỉnh Thái Nguyên
ĐT: 0280 3840023; Fax: 0280 3840017
E-mail: nxb.dhtn@gmail.com

TS. NGÔ XUÂN HOÀNG, ThS. ĐÔNG VĂN ĐẠT
(Đồng chủ biên)

GIÁO TRÌNH

PHÂN TÍCH HOẠT ĐỘNG KINH DOANH

Chịu trách nhiệm xuất bản:

PGS.TS. NGUYỄN ĐỨC HẠNH

Tổng biên tập:

PGS.TS. TRẦN THỊ VIỆT TRUNG

Biên tập:

VÂN TRUNG

ĐỨC NGUYÊN

Trình bày bìa:

THÀNH NGUYÊN

Chế bản vi tính:

ĐỨC NGUYÊN

Sửa bản in:

THÀNH NGUYÊN

In 300 cuốn, khổ 16 x 24 cm, tại Doanh nghiệp tư nhân Tiến Dậy. Giấy phép xuất bản số 829 - 2013/CXB/03-24/ĐHTN. In xong và nộp lưu chiểu quý II năm 2013.